

Tartu Linnavalitsuse istungi protokollis kantava otsuse "Seisukoht linnavolikogu määruste eelnõude "Koduteenuste osutamise tingimused ja kord Tartu linnas" ja "Väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele hooldusteenusele suunamise tingimused ja kord" kohta" õiend

Linnavolikogu liige Jüri Kõre on algatanud kaks eelnõud, mille esitatud kujul vastuvõtmisega linnavalitsus ei nõustu. Mõlema eelnõu õiendis selgitatakse, et hetkel kehtivad korrad (Tartu Linnavolikogu 19.04.2012. a määrus nr 66 "Koduteenuse osutamise tingimused ja kord Tartu linna asutuses Päevakeskus Kalda" ja Tartu Linnavolikogu 14.03.2013. a määrus nr 88 "Ööpäevaringsele hooldusteenusele suunamise tingimused ja kord") ei ole kooskõlas sotsiaalhoolekande seadusega (SHS), sest teenuse saamine on seatud sõltuvusse abivajaja ülalpidajate olemasolust või puudumisest. Linnavalitsus nõustub sellega, et teenuse osutamise olulisim kriteerium on abivajadus ning seda asjaolu on arvestatud ka praegu töös olevate uute määruste koostamise juures.

Jüri Kõre algatatud linnavolikogu määruse "Koduteenuste osutamise tingimused ja kord Tartu linnas" eelnõu vastuvõtmisega ei saa nõustuda järgmistel põhjustel:

- 1) Koostöö laiema spetsialistide ringiga hetkel kehtiva Tartu Linnavolikogu 19.04.2012. a määruse nr 66 "Koduteenuse osutamise tingimused ja kord Tartu linna asutuses Päevakeskus Kalda" kehtetuks tunnistamiseks ning uue määruse vastuvõtmiseks on peagi jõudmas lõpule, mistõttu ei ole otstarbekas vastu võtta linnavolikogu ühe liikme poolt koostatud määrust. Määruse koostamisel võetakse arvesse kõiki neid seisukohti, mis on Jüri Kõre poolt koostatud eelnõudes välja toodud ning millega linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakond ja vastava ala spetsialistid näevad võimalust nõustuda.
- 2) Üheks sotsiaal- ja tervishoiuosakonna poolt koostatava uue eelnõu eesmärgiks on laiendada koduteenuse osutamise võimalusi ehk lisaks Päevakeskus Kaldale osutaks koduteenust ka SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus.
- 3) Uues eelnõus soovitakse täpselt sõnastada selliseid eesmäärke, mis on eelnevalt kooskõlastatud ka koduteenust osutatavate asutustega, uus eelnõu tekib koostöös igapäevast praktikat viljelevate isikutega.
- 4) Täiendada soovitakse teenuse osutamise tingimusi (näiteks seda, milliste teenustega on koduteenused integreeritavad).
- 5) Paika pannakse sellised kindlad põhimõtted, nagu näiteks asjaolu, et koduteenust osutatakse üksnes päeval (töö ajal). Kui isik vajab teenust ka öösel, tuleb tal üle minna teisele teenusele (ööpäevaringsele hooldusteenusele).
- 6) Mõista tuleb, et teenust pakutakse tegelikult kõigile, kuid tasuta teenus on ette nähtud isikutele, kellel lähedased puuduvad, asuvad kaugel või on muul põhjusel võimetud teenuse eest tasuma (majanduslikud põhjused). Tasulist teenust osutatakse isikutele, kes ise või kelle lähedased on võimelised selle eest tasuma. SHS § 14 ja 16 kohaselt on kohalikul omavalitsusel õigus korraldada sotsiaalteenuseid ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest kohaliku omavalitsuse üksuse kehtestatud tingimustel ja korras. Sotsiaalteenuste osutamise eest võib võtta tasu. Kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab enda osutatava sotsiaalteenuse eest võetava tasu tingimused ja suuruse. Tasu võtmise otsustab teenuse eest tasuv või teenust osutav asutus. Hetkel kehtivast määrusest puudub muuhulgas näiteks majandusliku aspekti arvestamine ehk kui ülalpidamiskohustust omavalisel isikul pole võimalik koduteenuse eest maksta, saab abi taotleda linnalt. Tegemist on sellisel juhul kaalutusotsusega, mida soovitakse uue eelnõuga ka rakendada hakata.

Jüri Kõre algatatud linnavolikogu määruse "Väljaspool kodu osutatavate ööpäevaringsele hooldusteenusele suunamise tingimused ja kord" vastuvõtmisega ei saa nõustuda, sest eelnõu ei ole kindlasti vastuvõtmise faasis ning selles pole arvestatud tekkida võivaid eelarvelisi muudatusi. Sisse on toodud mitmeid põhimõttelisi muudatusi, millest osade sisu jääb arusaamatuks ning osad ei ole kooskõlas praktikaga. Alljärgnevalt on välja toodud mõningad näited:

- 1) Eelnõu § 1 lg 4 sätestab: "ööpäevaringse hooldusteenuse hinna ja tasuliste lisateenuste hinnakirja ning isiku omaosaluse määra teenuse eest tasumisel kehtestab Tartu Linnavalitsus korraldusega." Tartu Linnavalitsus ei saa siinkohal nimetatud tasusid kinnitada, sest paljudel juhtudel ostetakse teenust väljaspool Tartut ning hinna kehtestab hooldekodu ise.
- 2) Eelnõu § 3 lg 3 sätestab: "Teenuse saajal on õigus tellida hoolekandeesutuses olles muid tasulisi lisateenuseid, mis ei kajastu paragrahvi 3 lõikes 1 toodud teenuse kirjelduses." Siinkohal ei ole arvestatud, kes muud tasulised lisateenused kinni maksab. Kui seda teeb linn, siis on mõju eelarvele ilmselge.
- 3) Eelnõu § 4 lg 1 sätestab teenuse osutajatena Tartu Hooldekodu ja SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskuse. Teenuse osutajaid ei saa nii määratleda, sest isikuid suunatakse ööpäevaringsele hooldusteenusele üle terve Eesti.
- 4) Eelnõu § 4 lg 2 sätestab, et kui Tartu Hooldekodus ja SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskuses puudub vaba koht, pannakse isik ootejärjekorda. Ootejärjekord kui selline puudub, sest kui isik on ööpäevaringset teenust vajav, tuleb reageerida kohe. Ootejärjekorra võimalus on olemas üksnes tasulisel teenusel.
- 5) Eelnõu § 10 lg 3 sätestab: "Ülalpidamiskohustusega isikult võetava tasu suuruse määramisel lähtutakse põhimõttest, et see ei sunniks teda olulises osas loobuma oma tavapärasest elustandardist." Tegemist on väga üldise, kuid põhimõttelise muutusega, mida sellisel kujul ei saa vastu võtta, sest sellest tulenevaid tagajärgi on äärmisel raske prognoosida.

Linnavalitsus nõustub, et mõlema teenuse uue määruse eelnõu kõige olulisemaks kriteeriumiks tuleb võtta teenuse vajadus, kuid läbimõtlemata ja -vaidlemata sätete määramisse kirjutamine ei ole kindlasti eesmärk, mida saab toetada. Lisaks esineb esitatud eelnõudes ebaselgust ning mitmetimõistetavust. Eelnevast tulenevalt ei ole linnavalitsus nõus linnavolikogu liikme Jüri Kõre algatatud linnavolikogu määruse eelnõudega, kuna leiab, et niivõrd paljusid inimesi mõjutavad õigusaktid tuleb igas aspektis läbi arutada erinevate osapooltega enne, kui need vastu võetakse.